

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SEKCIÓ

VOJNITY kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(29617/07. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2013. február 12.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Vojnity kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Guido Raimondi, *Elnök*,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popović,

Sajó András,

Nebojša Vučinić,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, *bírák*

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*

2013. január 22-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (29617/07. sz.), melyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Vojnity Péro („a kérelmező”) 2007. július 9-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Cech A., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Képviselője, Tallódi Z. képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező különösen azt állította, hogy kapcsolattartási jogának teljes megvonása a családi élet tiszteletben tartásához való jogába történt indokolatlan és aránytalan beavatkozásnak minősült, ami ellentétes volt az Egyezmény önállóan, illetve a 9. és a 14. cikk fényében olvasott 8. cikkével.

4. 2012. március 20-án a kérelem közlésre került a Kormány felé. Arról is döntés született, hogy a kérelem elfogadhatóságáról és érdeméről a Bíróság egyidejűleg határoz (29. cikk 3. bekezdés).

A TÉNYEK**I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI**

5. A kérelmező 1948-ban született és Szegeden él.

6. 2000. június 8-án a kérelmező – a *Hit Gyülekezete* vallási felekezet egyik híve – feleségétől elvált, s 1994-ben született fiúgyermekük az

anyánál került elhelyezésre. A bíróság a kérelmező számára kapcsolattartási jogot állapított meg.

7. A kérelmező szülői felügyeleti jogának visszaállítását, vagy kapcsolattartási jogának újraszabályozását kérte a Szegedi Városi Bíróságtól. Az ezt követően lefolytatott eljárás során készült két pszichiátriai szakvélemény megállapította, hogy az apa látogatásai nem jelentettek megterhelést a gyermek számára, s a kérelmező és a fiú között laza, de rendszeres kapcsolat meglétét jelezték. Ennek ellenére a bíróság 2003. október 13-án elutasította a kérelmet. A kérelmező egy másik hasonló kérelmét ugyanezen bíróság 2004. június 20-án újból elutasította, megállapítva, hogy a gyermek kiemelése szociális környezetéből nem szolgálná a gyermek érdekét, s hogy a kérelmező körülményei nem voltak megfelelőek a gyermek felnevelésére. A bíróság ugyanakkor megállapította, hogy a kérelmező gyermekkel szembeni magatartása nem volt rosszindulatú, s hogy a kérelmező kapcsolattartási joga – az anya kérelme ellenére – nem vonható meg a kérelmező erős vallásossága alapján.

8. 2006. január 11-én a Szegedi Gyámhatóság az anya alkalmatlanságára hivatkozva keresetet terjesztett elő a gyermek idősebb bátyjánál történő elhelyezése iránt. A gyermek kérelmezőnél történő esetleges elhelyezését illetően a Gyámhatóság figyelemmel volt saját észrevételére, miszerint a kérelmező fia irányában tanúsított erőszakos térítő tevékenysége, valamint nem megfelelő lakhatási körülményei veszélyt jelentettek a fiú számára.

9. A Szegedi Városi Bíróság pszichológus szakértőt rendelt ki. 2006. szeptember 5-én benyújtott szakvéleményében a szakértő – a kérelmező, az anya, a közös gyermek és az idősebb báty megvizsgálását követően – megállapította, hogy a fiú érzelmileg szorosan kötődik testvéreihez és anyjához, de apjához egyáltalán nem. A szakértő szerint a kérelmező vallási fanatizmussal fémjelzett irreális nevelési elveket vallott, ami alkalmatlanná tette őt arra, hogy normális nevelésben részesítse a gyermeket; saját nézeteit olyan mértékben próbálta a gyermekre erőltetni, hogy az a gyermek kérelmezőtől való elidegenedését eredményezte.

10. 2006. szeptember 12-én a Városi Bíróság az idősebb bátyjánál helyezte el a gyermeket, de fenntartotta a kérelmező kapcsolattartási jogát. A határozatot 2006. október 2-án hatályában fenntartotta a másodfokú bírósággént eljáró Csongrád Megyei Bíróság.

11. Ezt követően a báty keresetet nyújtott be a kérelmező kapcsolattartási jogának megvonása iránt.

12. A Városi Bíróság pszichológus szakértőt rendelt ki. 2007. szeptember 14-i – a báty és a fiú megvizsgálását követően, de a kérelmező megvizsgálása nélkül készített – szakvéleményében a szakértő előadta, hogy a kérelmező térítő magatartása miatt a kérelmező részvétele káros a fiú életében. A pszichológus szerint a kérelmező alkalmatlan arra, hogy a fiú normális fejlődéséhez hozzájáruljon, és megjegyezte, hogy a kérelmezőt pszichiáter szakértőnek kellene megvizsgálnia. A szakértő a kérelmező

kapcsolattartási jogának végleges megvonását javasolta, mivel látogatásai – melyek az engedélyezettnél nagyobb számúak voltak – zaklató jellegük miatt károsak voltak a gyermekre.

13. Ezt követően a Városi Bíróság ítéletet hozott, és véglegesen megvonta a kérelmező kapcsolattartási jogát. Alapvetően a szakvéleményre támaszkodva megállapította, hogy a kérelmező zaklató és káros megjelenései a fiú életében a kapcsolattartási joggal való visszaélésnek minősültek, és súlyosan veszélyeztették a gyermek fejlődését és nevelődését.

14. Fellebbezés nyomán a Csongrád Megyei Bíróság 2008. február 4-én hatályában fenntartotta az elsőfokú ítéletet. A Bíróság megállapította: még azt figyelembe véve is, hogy a szereteten alapuló családi kötelék fenntartása a gyermek és az apa elismert közös érdeke, ezen megfontolás nem alkalmazható az ügyben, mivel a kérelmező visszaélt jogaival abból a célból, hogy a gyermeket saját vallási elképzeléseinek megfelelően befolyásolja, ami szorongást és félelmet keltett a fiúban, és veszélyeztette személyiségfejlődését. A Megyei Bíróság a szakvéleményre támaszkodva különösen azt állapította meg, hogy a kérelmező „irracionális világképe alkalmatlanná tette őt gyermeke felnevelésére”, s hogy a kérelmező „a kapcsolattartási jogot nem céljának megfelelően gyakorolta, ... hanem annak érdekében, hogy vallási meggyőződését ráerőltesse a gyermekekre.”

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

15. A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény kimondja:

1. §

„(2) E törvény alkalmazása során mindenkor a kiskorú gyermek érdekében figyelemmel, jogait biztosítva kell eljárni.”

92. §

„(1) A gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermekétől különélő szülő joga és kötelessége, hogy gyermekével kapcsolatot tartson fenn, vele rendszeresen érintkezzen (a kapcsolattartás joga). A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.

(2) A szülőnek - kivéve, ha [távoltartó határozat] hatálya alatt áll - joga van gyermekével kapcsolatot tartani akkor is, ha szülői felügyeleti joga szünetel.

(3) Kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében azt a szülőt is fel lehet jogosítani a gyermekkel való kapcsolattartásra, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, vagy akinek szülői felügyeleti joga a 48. § (3) bekezdése alapján szűnt meg és a gyermek örökbefogadására nem került sor. Erről a szülői

felügyeletet megszüntető bíróság vagy - ha a gyermeket tartós nevelésbe vették - a gyámhivatal dönt.

(4) A kapcsolattartásról - a szülők megegyezésének hiányában, illetőleg a szülők és a gyám közötti vita esetében - a gyámhatóság dönt. Ha házassági vagy gyermekelhelyezési per van folyamatban, a szülők megegyezésének hiányában a kapcsolattartásról a bíróság dönt. A gyámhatóság, illetőleg a házassági vagy gyermekelhelyezési perben a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja, illetőleg e jog gyakorlásának szünetelését rendelheti el.

(5) Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, ennek megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül csak a bíróságnál lehet kérni.

(6) A kapcsolattartásra vonatkozó bírósági határozat végrehajtásáról a gyámhatóság gondoskodik.”

16. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997 (IX.10.) Kormányrendelet kimondja:

27. §

„(1) A kapcsolattartás célja, hogy

a) a gyermek és a 28. § (1) bekezdése szerinti kapcsolattartásra jogosult személyek (a továbbiakban: kapcsolattartásra jogosult) közötti családi kapcsolatot fenntartsa, továbbá

b) a kapcsolattartásra jogosult szülő a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérje, tőle telhetően segítse.”

28. §

„(1) A gyermekkel való kapcsolattartásra mind a szülő, mind a nagyszülő, mind a nagykorú testvér ... jogosult.”

30. §

„(6) A gyámhivatal, illetve a bíróság a kapcsolattartás helyszínéül a gyermekjóléti központ ... helyiségét is megjelölheti.”

30/A. §

„(1) Ha a szülők ... a kapcsolattartás módjában vagy idejében nem tudnak egyezségre jutni, a gyámhivatal felhívja a feleket a gyermekvédelmi közvetítői (mediációs) eljárás igénybevételének a lehetőségére.”

31. §

„(5) A gyámhivatal, illetőleg a bíróság a határozatában megállapított kapcsolattartási jogot - kérelemre - megvonja, ha a jogosított a jogával a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére súlyosan visszaél, és e magatartásával a gyermek nevelését és fejlődését súlyosan veszélyeztette.”

32. §

„(1) A kapcsolattartás újraszabályozását - ide nem értve a kapcsolattartás korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását - a kapcsolattartást rendező határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül abban az esetben lehet kérni, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság vagy a gyámhivatal a döntését alapította utóbb lényegesen megváltoztak és a kapcsolattartás újraszabályozása a gyermek érdekeit szolgálja. ...

(4) A gyámhivatal, illetve a bíróság kérelemre a kapcsolattartás újraszabályozására indult eljárásban a gyermek érdekében a kapcsolattartás korlátozását feloldhatja, illetve a kapcsolattartási jogot visszaállíthatja, ha azok a körülmények, amelyekre a határozatát korábban alapította, már nem állnak fenn.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY – 8. CIKKEL EGYÜTT OLVASOTT –14. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

17. A kérelmező azt panaszolta, hogy a fiával történő kapcsolattartás jogát a *Hit Gyülekezete* vallási felekezethez való tartozása alapján tagadták meg tőle, ami a családi élet tiszteletben tartásához való jog élvezete tekintetében eltérő bánásmódnak minősült. Ebben a vonatkozásban az Egyezmény önállóan, illetve a 14. cikkel együtt olvasott 8 cikkének megsértését panaszolta.

A kérelmező továbbá a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadsághoz való jogának megsértését is panaszolta, mivel a kifogásolt intézkedés közvetlen kapcsolatban állt vallási meggyőződésének kinyilvánításával, ilyen módon az Egyezmény 9. cikkének hatálya alá esett.

A 8. cikk kimondja:

“1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

A 9. cikk kimondja:

„1. Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz; ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

2. A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.”

A 14. cikk kimondja:

„A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”

18. A Kormány vitatta a panaszokat.

19. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező panaszait az Egyezmény – 8. cikkel együtt olvasott – 14. cikke alapján kell megvizsgálni (ld. pl. *mutatis mutandis*, *Zaunegger v. Germany*, no. 22028/04, § 34, 3 December 2009).

A. Elfogadhatóság

20. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. (a) bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A felek érvei

a. A kérelmező

21. A kérelmező előterjesztette, hogy az Egyezmény 8. cikke alapján számára biztosított jogok élvezete tekintetében őt a gyermekeikkel válás vagy különélés miatt kapcsolatot tartani kívánó más személyekhez képest – vallási meggyőződése miatt – eltérő bánásmódban részesítették. Különösen azt terjesztette elő, hogy a fiával való kapcsolattartás jogának hazai hatóságok általi, a kérelmező vallási nézeteire alapozott megvonása a családi élet tiszteletben tartásához való jogába történt igazolatlan beavatkozásnak minősült.

22. A kérelmező továbbá úgy érvelt, hogy a fiával való kapcsolattartás joga nem a gyermek fizikai vagy lelki integritása érdekében, hanem saját

vallási meggyőződése miatt került megvonásra. Különösen a Csongrád Megyei Bíróság határozatára hivatkozva azt állította: a hazai hatóságok azért találták hibásnak nevelési módszereit és elképzeléseit, mert vallásos világnézetét át kívánta adni fiának.

23. A kérelmező továbbá előterjesztette, hogy bár a magyar jog alapján számos más, kevésbé korlátozó intézkedés is rendelkezésre állt, a hazai hatóságok ezeket nem vizsgálták meg.

b. A Kormány

24. A Kormány elismerte, hogy beavatkozás történt a kérelmező családi életéhez való jogába. A Kormány azonban hangsúlyozta, hogy a hazai bíróságok beavatkozása törvényben meghatározott volt, nevezetesen a Csjt. 92. § (4) bekezdésén alapult (ld. fenti 15. bekezdés). A beavatkozás törvényes célt szolgált, nevezetesen a gyermek érdekeinek védelmét, és egy demokratikus társadalomban szükséges volt. A Kormány előterjesztette, hogy ezen a területen a gyermek érdeke mindenek felett álló, és megelőzi a szülők érdekét.

25. A Kormány továbbá vitatta azt az állítást, hogy a jelen ügyben a kérelmező eltérő bánásmódban részesült. A Kormány rámutatott: a hazai bíróságok – a magyar joggal összhangban – kizárólag a gyermek legfőbb érdekét tartották szem előtt, s a Szegedi Városi Bíróság, valamint a Csongrád Megyei Bíróság határozatai is azon a tényen alapultak, hogy az adott ügy körülményei között a kérelmező kapcsolattartási jogának fenntartása nem szolgált a gyermek érdekét.

26. A Kormány azt a következtetést vonta le, hogy határozataik meghozatala során a hazai bíróságok nem a kérelmező vallási nézeteire, hanem kizárólag a gyermek mindenekfelett álló érdekére voltak figyelemmel. Ilyen módon a kérelmező semmilyen megkülönböztetést nem szenvedett.

2. A Bíróság értékelése

27. A Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 14. cikke kiegészíti az Egyezmény és az ahhoz fűzött Jegyzőkönyvek anyagi jogi rendelkezéseit. Önálló léttel nem rendelkezik, mivel csakis az Egyezményben és a Jegyzőkönyvekben biztosított „jogok és szabadságok élvezete” tekintetében bír hatállyal. Bár a 14. cikk alkalmazhatóságának nem előfeltétele az Egyezmény, illetve a Jegyzőkönyvek rendelkezéseinek megsértése, alkalmazására csakis akkor van mód, ha a szóban forgó tény ezen rendelkezések valamelyikének hatálya alá esik (ld. többek között *Camp and Bourimi v. the Netherlands*, no. 28369/95, § 34, ECHR 2000-X).

28. A Bíróság annak megállapításával kezdi, hogy a jelen ügyben a kérelmező a Csongrád Megyei Bíróság 2008. február 4-i határozatának

meghozataláig – amely minden kapcsolattartási jogtól megfosztotta a kérelmezőt (ld. fenti 14. bekezdés) – rendszeres kapcsolatot tartott fiával. Ebben a vonatkozásban a Bíróság emlékeztet arra, hogy egymás társaságának szülő és gyermek általi kölcsönös élvezete a családi élet alapvető fontosságú elemét képezi (ld. *Eriksson v. Sweden*, 22 June 1989, § 58, Series A no. 156). Mivel a kérelmezőt megfosztották ettől az elemtől, a Bíróság úgy találja, hogy a Megyei Bíróság határozata beavatkozást valósított meg a kérelmező családi élet tiszteletben tartásához való jogába.

Ilyen módon az ügy az Egyezmény 8. cikkének hatálya alá esik.

29. A Bíróság továbbá megismétli, hogy az Egyezményben biztosított jogok és szabadságok tekintetében a 14. cikk védelmet biztosít a hasonló helyzetben lévő személyekhez képest – objektív és ésszerű igazolás nélkül történő – eltérő bánásmódban részesítéssel szemben (ld. *Hoffmann v. Austria*, 23 June 1993, § 31, Series A no. 255-C). Más szavakkal, megkülönböztetésre általában olyan esetekben kerül sor, ahol valamely személyt vagy csoportot más személynél vagy csoportnál kevésbé előnyösen kezelnek anélkül, hogy erre megfelelő igazolás lenne (ld. *Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom*, 28 May 1985, § 82, Series A no. 94).

30. Következésképpen azt kell eldönteni, hogy a családi élet tiszteletben tartásához való jog tekintetében a kérelmező panaszolhat-e ilyen bánásmódbeli különbséget.

31. A Bíróság először arról fog megbizonyosodni, hogy a kérelmező kapcsolattartási joga alapvetően a kérelmező vallási meggyőződése miatt került-e megvonásra. Igaz, hogy a hazai hatóságok elsősorban a gyermek érdekére voltak figyelemmel, amikor helyt adtak a kérelmezői kapcsolattartási jog megvonása iránti kérelemnek (ld. fenti 13. bekezdés). A Bíróság azonban megjegyzi: amikor a hazai hatóságok a fiú fejlődéséhez történő hozzájárulásra való kérelmezői alkalmasságról döntöttek, akkor a kérelmező vallási meggyőződését, és e meggyőződés gyermekre gyakorolt lehetséges hatásait tényezőként – sőt, nyilvánvalóan döntő tényezőként – vették figyelembe. Különösen, a Megyei Bíróság döntését arra a szakvéleményre alapozta, amely szerint a kérelmező „irracionális világképe alkalmatlanná tette őt gyermeke felnevelésére”. A Megyei Bíróság továbbá a kérelmező terhére róta, hogy a kapcsolattartás során vallási meggyőződését a gyermekre kívánta erőltetni (ld. fenti 14. bekezdés). Nincs jele annak, hogy egyéb tény- vagy jogkérdések is alapos megfontolásra kerültek volna. Ezzel kapcsolatosan a Bíróság már megállapította, hogy a kizárólagosan vallási különbségre alapozott különbségtétel nem elfogadható (ld. fent hivatkozott *Hoffmann*, § 36).

Ezért a Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező vallási meggyőződése közvetlen hatással volt a szóban forgó ügy kimenetelére. Következésképpen a kérelmező eltérő bánásmódban részesült a hasonló helyzetben lévő más

szülőkhöz képest, ami abban valósult meg, hogy terhére rótták szilárd vallási meggyőződését.

32. A Bíróság bevett esetjoga szerint az ilyen eltérő bánásmód akkor megkülönböztető, ha nem rendelkezik „objektív és ésszerű igazolással”, azaz, ha nem igazolja „törvényes cél”, és nem áll fenn „ésszerű arányosság az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között” (ld. többek között *Palau-Martinez v. France*, no. 64927/01, § 39, ECHR 2003-XII).

33. A Bíróságnak az az álláspontja, hogy a jelen ügyben az elérni kívánt cél – nevezetesen a gyermek egészségének és jogainak védelme – törvényes volt.

34. Azt kell még eldönteni, hogy ésszerű arányosság állt-e fenn az alkalmazott eszközök – nevezetesen az apai kapcsolattartási jog végleges megvonása –, valamint az elérni kívánt cél között.

35. A Bíróság emlékeztet arra: a Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megítélése során, hogy az egyébként hasonló helyzetek közötti különbségek eltérő bánásmódot igazolnak-e, és ha igen, milyen mértékűt. Az illetékes hazai hatóságokra ruházott mérlegelési jogkör terjedelme az ügy körülményeitől, tárgyától és hátterétől függően változó (ld. fent hivatkozott *Zaunegger*, § 50).

36. A Bíróság megjegyzi, hogy a jelen ügy tárgya a kérelmező eltérő bánásmódban részesítése, amire a fiával való kapcsolattartási jog teljes megvonásával összefüggésben, vallási nézeteire figyelemmel került sor. Az Egyezmény 9. cikkében védett jogoknak az egyén önkitaljesítésének biztosítása terén betöltött fontossága fényében a Bíróság úgy véli, hogy az ilyen bánásmód csak nagyon súlyos indokok fennállása esetén egyeztethető össze az Egyezménnyel. A Bíróság hasonló megközelítést alkalmazott a nemre (ld. fent hivatkozott *Abdulaziz, Cabales and Balkandali*, § 50), a születési helyzetre (ld. *Inze v. Austria*, 28 October 1987, § 41, Series A no. 126), a szexuális orientációra (ld. *L. and V. v. Austria*, nos. 39392/98 és 39829/98, § 50, ECHR 2003-I) és az állampolgárságra (*Gaygusuz v. Austria*, 16 September 1996, § 42, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV) alapozott eltérő bánásmódban részesítéssel összefüggésben is.

37. A jelen ügyben a Kormány rámutatott annak fontosságára, hogy a gyermek pszichológiai egészsége védelemben részesüljön azon állítólagos stresszel szemben, amit az apa arra irányuló intenzív erőfeszítései okoztak, hogy meggyőződését a gyermekre erőltesse. Miközben a Bíróság elfogadja, hogy ebben a vonatkozásban a hazai hatóságok jogos aggodalmat tanúsíthattak, a Bíróságnak fenntartásai vannak azt illetően, hogy ez a megfontolás eltérő bánásmódot megengedő, nagyon súlyos indoknak minősül-e. A Bíróság hozzáteszi, hogy az Egyezmény 8., illetve 9. cikkében védett, a családi élet tiszteletben tartásához, illetve a vallási szabadsághoz való jog – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkében biztosított, a szülők világnézeti és vallási meggyőződésével összhangban álló oktatáshoz és tanításhoz való joggal együtt – azt a jogot is biztosítja a szülők számára,

hogy gyermekeik felnevelése során gyermekeikkel megismertessék és számukra közvetítsék saját vallási meggyőződésüket. Ebben az összefüggésben a Bíróság hozzáteszi: házasságban élő, azonos vallású vagy világnézetű, s e vallást vagy világnézetet gyermekeik felé közvetítő szülők esetén az ilyen közvetítés nem vitatott szülői jog lenne még abban az esetben is, ha erre ellentmondást nem tűrő vagy ráerőszakoló módon kerülne sor, kivéve, ha a közvetítés veszélyes gyakorlatnak, vagy fizikai, illetve lelki ártalomnak tenné ki a gyermeket, s a Bíróság nem lát olyan okot, amelyre figyelemmel a szülői felügyeleti joggal nem rendelkező különélő vagy elvált szülő helyzetének eleve eltérőnek kellene lennie.

38. A Bíróság észrevételezi: a jelen ügyben nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy a kérelmező vallási meggyőződése veszélyes gyakorlattal járt, vagy hogy fizikai, illetve lelki ártalmat okozott a gyermeknek. Igaz, hogy a Városi Bíróság által kirendelt szakértő a gyermek életében történő kérelmezői részvételt a gyermek megtéréséhez való kérelmezői ragaszkodás miatt ártalmasnak tartotta (ld. fenti 12. bekezdés), de nem került benyújtásra olyan meggyőző bizonyíték, ami – a gyermek által az apa vallási térítési kísérletei miatt esetlegesen tapasztalt kényelmetlen vagy kellemetlen érzésen vagy zavarokon túl – tényleges ártás kockázatát valószínűsítette. A Bíróság ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a szakértő nem vizsgálta meg a kérelmezőt, és a szakértő azon javaslatát sem követte intézkedés, amely szerint a kérelmezőt pszichiáternek kellene megvizsgálnia. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy míg az elsőfokú ítélet hatályának fenntartásakor a Megyei Bíróság a gyermek „szorongására és félelmére” hivatkozott, addig a kérelmezőt alapvetően „irracionális világnézetére” és arra hivatkozva fosztotta meg kapcsolattartási jogától, hogy a kérelmező megpróbálta vallási meggyőződését a gyermekre erőszakolni; azt azonban nem mutatta be, hogy ez milyen tényleges kárt okozott a gyermeknek.

39. Mindenesetre, még annak feltételezésével is, hogy a gyermek által esetlegesen elszenvedett pszichológiai sérelem miatti hatósági aggodalmak a szóban forgó eltérő bánásmód megítélésének céljára nagyon súlyos indoknak minősültek, a Bíróság úgy véli, hogy a hatóságok által a probléma kezelésére választott megoldás az alábbi okok miatt nem elfogadható.

40. A családi élet korlátozásait illetően a Bíróság megismétli, hogy a szülői kapcsolattartási jogok hatóság általi korlátozásakor sokkal alaposabb vizsgálatra van szükség, mint a szülői felügyeleti jog összefüggésében (ld. *Görgülü v. Germany*, no. 74969/01, § 42, 26 February 2004). A gyermek érdeke a családi kapcsolatok fenntartása, mivel e kapcsolatok megszüntetése a gyermek saját gyökereitől való elvágását jelenti (ld. *Gnahoré v. France*, no. 40031/98, § 59, ECHR 2000-IX).

41. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező kapcsolattartási jogait megszüntető hazai bírósági határozatok a kapcsolattartás minden formáját, és a további családi élet bármely formájának kialakítását lehetetlenné tették.

Emlékeztetni kell arra, hogy az olyan radikális intézkedés, mint a kapcsolattartás teljes megszüntetése, csak kivételes körülmények között lehet igazolt (ld. *B. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, § 77, Series A no. 121).

42. A jelen ügyben a Bíróság úgy véli, hogy a Kormány nem bizonyította ilyen kivételes körülmények fennállását. Ez csak még zavaróbb annak fényében, hogy bár a hazai bíróságok vizsgálták azt a pszichológiai igénybevételt, amit az apa vallásgyakorlása a gyermekre nézve jelentett (ld. fenti 14. bekezdés), azon kérdést nem fontolták meg, hogy a kérelmező kapcsolattartási jogának meghatározott időszakra történő pusztá felfüggesztése, vagy a magyar jogban rendelkezésre álló bármely más, kevésbé szigorú intézkedés alkalmazása (például a kapcsolattartási jog ellenőrzött körülmények között történő gyakorlása) elegendő lett volna-e a gyermek érzelmi egyensúlyának helyreállítására. Ehelyett úgy döntöttek, hogy a kérelmező kapcsolattartási joga vonatkozásában abszolút tiltást alkalmaznak. A Bíróság számára a hatóságok által választott megközelítés az e területen megkívánt – és az Egyezmény szellemében benne rejlő – arányossági elv teljes mértékű figyelmen kívül hagyásának minősül.

43. Összegezve, arra figyelemmel, hogy a hazai hatóságok lehetséges alternatívák megfontolása nélkül alkalmaztak egy súlyosan korlátozó intézkedést a kérelmező hátrányára, a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a szóban forgó intézkedés vonatkozásában nem állt fenn ésszerű arányossági viszony a kérelmező kapcsolattartási jogának teljes megvonása, valamint az elérni kívánt cél, nevezetesen a gyermek legfőbb érdekének védelme között. Következésképpen a családi élet tiszteletben tartásához való jog gyakorlása terén a kérelmezőt vallási meggyőződése alapján megkülönböztetésben részesítették.

Ezért a jelen ügyben az Egyezmény – 8. cikkel együtt olvasott – 14. cikkét megsértették.

II. AZ ÖNÁLLÓAN OLVASOTT 8. CIKK, ILLETVE AZ ÖNÁLLÓAN VAGY A 14. CIKKEL EGYÜTT OLVASOTT 9. CIKK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

44. A kérelmező továbbá panaszolta, hogy beavatkozás történt az Egyezmény 9. cikke szerinti értelemben vett vallásszabadságába, s hogy a beavatkozás a 14. cikkel együtt olvasott 9. cikk szerinti értelemben diszkriminatív volt. Azt is panaszolta, hogy az önállóan olvasott 8. cikket is megsértették.

45. A Bíróság úgy véli, hogy bár ezek a panaszok is elfogadhatók, e rendelkezések alapján nem merül fel külön kérdés, mivel a hivatkozott ténybeli körülmények megegyeznek a 8. cikkel együtt olvasott 14. cikk alapján vizsgált panasz ténybeli körülményeivel, amelyek tekintetében a jogsértés már megállapításra került.

III. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

46. Végül, az Egyezmény 6. cikkére hivatkozva a kérelmező panaszolta, hogy a hatóságok tisztességtelen módon kezelték az ügyét, nem valószínűsített állításoknak adva helyt gyermekének felnevelésére való képességét illetően.

47. A Bíróság úgy véli, hogy bár ez a panasz is elfogadható, e rendelkezés alapján nem merül fel külön kérdés, mivel a hivatkozott ténybeli körülmények megegyeznek a 8. cikkel együtt olvasott 14. cikk alapján vizsgált panasz ténybeli körülményeivel, amelyek tekintetében a jogsértés már megállapításra került.

IV. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

48. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

49. A kérelmező 642.857 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

50. A Kormány vitatta az igényt.

51. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező bizonyos mértékű nem vagyoni kárt szenvedett, s méltányossági alapon ilyen címen 12.500 eurót ítél meg számára.

B. Költségek és kiadások

52. A kérelmező további 6.429 eurót követelt a Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Ez az összeg megfelel a kérelmező ügyvédje által kiszámlázandó, 120 euró + ÁFA óradíjjal számított 42 órányi jogi munka díjának (azaz 6.400,80 eurónak), valamint 28.84 euró utazási költségnek.

53. A Kormány vitatta az igényt.

54. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a birtokában lévő információkra és a fenti kritériumokra figyelemmel a Bíróság ilyen címen – az összes költség tekintetében – 3.000 euró megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

55. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény – 8. cikkel együtt olvasott – 14. cikkét megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény önállóan olvasott 8. cikke, illetve az önállóan vagy a 14. cikkel együtt olvasott 9. cikke alapján nem merül fel önálló kérdés;
4. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikke alapján nem merül fel önálló kérdés;
5. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, az alábbi összegeket kell kifizetnie a kérelmező számára az alperes állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 12.500 (tizenkétezer-ötszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét,
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 3.000 (háromezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.
6. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további követeléseit egyhangúlag *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2013. február 12-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Guido Raimondi
Elnök